

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Tractatus VI. De Solemnitatibus Contractus Matrimonij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](#)

TRACTATVS VI.

P E

SOLEMNITATIBVS
Contractus Matrimonii.

C A P V T VI.

*Matrimonium Fidelium consummatum
indissolubile est.*

1. Ta id certum est ex dictis, ut longior probatio sit omnino superflua. Breviter autem sic discurre: Ex una parte matrimonium est ex natura sua, & ex ratione Sacramenti, indissolubile, ut vidimus in superioribus, ex altera, non apparet, Christum Dominum dedisse Ecclesie potestatis dissolvendi matrimonium consummatum, ex antiquissima traditione, ejus vinculum esse in omni casu insolubile, excepto ob alterius mortem, semper Ecclesia praedicavit, ergo, &c.

2. Non est igitur admittenda confutatio Graecorum qui matrimonium consummatum dissolvunt ob adulterium, ut refert Leand. d. 5. de matr. q. 5. Divertere enim potest coniux innocens, modo infra explicando, ob alterius adulterium, non vero (quod longè diversum est) vinculum dissolvere.

3. illud tamen hic proprium locum habet, ut explicemus, seu recolamus, in quonam consistat ejusmodi consummatio, nam de ea minimi me iterum dixisse in simili scripta, tr. 1. de imped. c. 12. §. 4.

Enim vero consistit in receptione semenis virilis intravas naturale Mulieris. Hinc si habeatur vasis penetratio, sed sine viri seminione, non erit consummatio, eto, in foro externo, consummatio presumatur. Ita Sanch. lib. 2. matr. d. 1. G. Hurt. d. 8. mar. diff. 9.

4. Si tamen, contra, habeatur semenis receptio, non vera penetratio, quod contingere posse, matrice sibi semen attrahente, supponit Doctores, habebitur secundum Sanch. l.c. G. Hurt. l.c. n. 33. consummatio, quia iam coniuges sunt una caro, & unum principium generationis, quidquid dubitet Pont. l. 9. c. 10.

5. Verum requiritur seminatio facta a feminina? Respondeo: Probabilis esse, non requiri, tenet Sanchez, licet requiri fateatur esse probable, quia ex opinione probabili multorum, ut Sanch. l.c. Diana p. 3. tr. 4. ref. 19. & in Addit. ref. 21. Aver. q. 2. sett. 4. de matr. initio, citant S. Th. Verric. lat. tr. 4. q. mor. 27. sett. 3. requiri ut semen Mulieris ad generandam prolem, & in aliorum opinione non requiri.

Coniugibus iurantibus, se non consummasset matrimonium non est fides habenda in Iudicio, nisi ad sint alia indicia, v.g. integritas Claustrum Virginalis, vel ipsum non fuisse deducere ad dormum Sponsi, vel quid simile, ut docent Sanchez. lib. 2. matr. d. 23. n. 1. & Pont. l.c. n. 6. locis citatis. Quidquid autem concedat idem Sanchez. l.c. n. 2. ne imitari sollem integraritati praedictae claustrum: nam pluta temeraria, quibus utuntur feminine, ut Virgines apparent, ex sola integritate nihil certi haec in re habeti posse, lat. probat ibid. Verricelli dist. tr. 4. q. 14.

Quid si alter neget, alter affirmet se matrimonium consummasset? Vide predicos DD. cum id magis ad forum exterrum pertineat, quam ad conscientia forum, de quo agere, nostrum est institutum.

An coniuges, quamvis matrimonium consummaverint, licet ex mutuo consensu Religionem profiteri valent? Dicam infra, tr. 7. de obligat. c. 4. §. 1.

C A P V T PRIMVM.

Quoniam sint ejusmodi Solemnitates?

De **V**erissimum sunt: Altera, inducta a Tridentino, sett. 24. cap. 1. de ref. mar. illa est, ut matrimonium contrahatur coram Parochio, & Testibus: Altera, a Sacris Canonibus alias lata, sed ab eodem Tridentino ibidem confirmata, est, ut antequam matrimonium per verba de praesenti cel. breetur, praemittantur denuntiationes. Est etiam alia tercia minoris momenti solemnitas, seu ceremonia, qua matrimonium contractum benedici a Parochio solet, & de hac etiam erit suo loco pauld *inferius* opportuna tractatio.

2. Inter illa autem duo priora maxima discrimen intercedit; Si enim non adsum Matrimonio Parochus, & Testes, nullum est Fidelium matrimonium, & sine dubio graviter peccabitur: at, si non praemittantur denuntiationes, peccabitur quidem modo *inferius*, c. 3. §. 1. n. 2. explicando, sed validum erit matrimonium.

3. Dixi (Fidelium) nam ad matrimonia infidelium, quamvis temporaliter subiectorum Ecclesiae, haec decreta non extenduntur, unde matrimonio Iudeorum, Turcarum, & hujusmodi, nec praesentia Parochi, & Testium indigent, nec denuntiationibus. Eodem, quando iam coniugati veniunt ad fidem, non obligari ad superplendas praedictas solemnitates, recte notat Boss. de matrimon. cap. 1. §. 32.

C A P V T II.

De prima Solemnitate, quae requirit presentiam Parochi, & Testium.

§. 1. Qua ratione hanc inducere Tridentinum potuit?

1. Ameri hoc explicare pertinet ad Theologos scholasticos, breviter tamen id innuere, alienum a nobis non est.

2. Propter bonum commune, bonumque gubernationem valer Potestas humana iterum reddere contractum civilem, sive ipsum contractum irritando, sive inhabiles reddendo, personas ad hoc, vel illo modo contrahendum, ut de facto ius civile gessit, quando irritavit contractus Minorum initio sine Tutoris licentia &c. & ius Ecclesiasticum, quando irritavit professiones Religiosas ante annum 16. x. tracis, & ante annum novitatis emissas, ergo Potestas Ecclesiastica, in qua res sunt summa auctoritas circa ea, que ad bonum commune, & circa gubernationem Fidelium pertinent, potuit, ad tollendam innumeram scandalum, que oriebantur ex matrimonio clandestini, potuit, inquam, irritum reddere contractum matrimonii initio sine praesentia Parochi, & Testium, irritando ipsum contractum sic celebratum, imo, & redendo personas sibi subditas inhabiles ad contrahendum sine dicta praesentia. Hoc posito, si prosequimur argumentationem, quo pacto etiam solvimus objectionem, que afferri contra nos priest.

3. Materia, & forma, Sacramenti matrimonii est validus contractus inter virum, & feminam, sed Ecclesia po-

2-18. Lib. VIII. De Matr. Tr. VI. De Solempn.

test facere, ut hic contractus non sit validus juxta jam dicta, ergo potest facere, ut tunc non fiat Sacramentum matrimonii. Id, quod non est absolué, seu formaliter, & directe mutare materiam, & formam Sacramenti, ad quam mutationem nulla humana potestas se extendit; sed est illam mutare consequenter, & indirecte, quod nullum est inconveniens. Finge, me posse, hunc panem mutare in lapidem, iam non constabit in eo lapide Consecratio Eucharistia, & tamen tunc non dices, me absolué mutasse materiam Eucharistia, & recte; & solum enim possem dici, mutasse indirecte, & consequenter, quod certe inconveniens nullum afferit. Ita proportionatiter in casu nostro, &c.

§. I I. Explicatur prima dicta Solemnitas, qua est
presentia Parochi.

Ita necessaria est praesentia Parochi, dum Fidelium matrimonia contrahuntur, ut si forte contrahantur eorum toto populo, uno tamen absente Parocho, nulla confurgantur matrimonia. Quod vetum etiam est in casu urgentissima necessitatis, ut si expedire morri proximos coniuges matrimonio legitimè copulari, ad salvandum honorem alterius, vel ad prolem legitimandam, & Parochus loco degens, præsens adesse non posset. Quamvis enim aliqui apud Castropol. d.2. de spons. p. 13. §. 8. n. 9. & alii apud Bozolum, c.1. de matr. §. 24. qui ad idem propender, censuerint, non esse credibile, Tridentinum voluisse comprehendere casum tantæ necessitatis, unde putaverint, validum tunc fore matrimonium sine Parocho; tamen communiter DD. contrarium sentiunt, eiam si ad fuerint plures testes; atque cum his est omnino sentiendum; quia verba Tridentini sunt valde universalia, & clara. Ita Sanch. lib. 3. matr. 27. n. 4. Coninch. d.27. dub. 1. n. 11 Pont. lib. 5. c. 6. n. 3. G. Hurst. d. 5. de matr. diff. 3. n. 11 Averl. 9. 6. de matr. selt. 2. v. Caterum, alisque.

Hac dispositio an liget ignorantes?

2. Quid, si contrahentes per ignorantiam invincibilis hoc Decretum omnino nescirent?

Respondeo, adhuc matrimonium sine Parochio nullum fore, quia irritatio haec matrimonii clandestini non est pena delicti, quam poenam non subit ignorans, sed est dispositio legalis, que etiam ignorantes afficit. Lege Coninch. d. 11. n. 13, Sanch. n. 10. Pont. l. c. n. 18. G. Hurt. l. c. A. prf. l. c. aliosque.

An Matrimonium sine solemnitate initum, propria auctoritate, dissolvi queat?

3. Ex certa doctrina, quam haec tenus protulimus, sequitur primò, tutà conscientià, posse sic contrahentes, nullà ab aliquo petitià venia, matrimonium dissolvere, ubi scandalum nullum sequeretur, in hujus enim timore debet ad Iudicem Ecclesiasticum recurriri, vel alio modo prudenti, occurri scandalum. Vide Bosl. l.c. §. 10. Quomodo autem obligetur alter ex coniugibus, vel restituere interesse forte alteri allatum; vel certum legitimè contrahere copulati forte extortum, cui non nisi legitimis nuptiis satisficeri possit, vel ob aliam rationem, lib. 7, in Decal. c. 2, s. 2, fatus dictum est à nobis.

A Tridentino sublata iam sunt Matrimonia presumpti.

4. Sequitur secundò, iam hodie post Tridentinum sublata, ecce matrimonia, sive præsumpta, sive per tacitum consensum inita, quia, cum de illo tacito, vel præsumpto consensi testati non possit Parochus, nullum semper erit eiusmodi matrimonium, utpote sine necessaria Parochi præsencia celebratum.

5. Hinc, quamvis olim, Ex. c. Is, qui fidem, de sponsalibus, sponsalia inter puberes transient in matrimonium per copulam subsequenter affectu maritali habitam, & quamvis sponsalia inter impubes, vel inter impuberem & puberem transient (Ex. cap. amic. §. Idemque, de despars. impub. in c.) item in matrimonium) per copulam etate

perfecta simili maritali affectu habitum, vel
altos similes, quibus iuris interpretatione exponit
consensus de praesenti, ut per cohabitationem con-
sa, per traductionem ejusdem in dominum Spino-
nulum in digitum Sponsi immisum, per oblationem
quamvis validum (Ex c. Proposit. de conting.)
item fieri matrimonium contractum cum
servo, si post cognitam servitutem habentur
quamvis, inquit, haec, & similia, ita omni fuen-
tamen non ita; quia post Tridentinum requiri-
ctum est, praefectio Parochi, & testium, qui laici
sint de contracto matrimonio fidem facere.

*Quid in locis, ubi Tridentinum non est recipi
Parochi non adsumi*

6. Iam verò duplex exceptio, seu melius duplex
plicatio advertenda est circa prædictum Tridentum.
Nam primum ipsum non procedit pro loca ob-
dentinum non est receptum, vel legitima confusa
abrogatum forte est. Secundù, nec processus
ubi nec Parochi habitant, nec eorum vicinorum
adsum proxima loca, ubi idem incolantur.

7. Prus ex his patet, quia ex regulis generalibus non obligat, ubi ea recepta non est, vel ubi est alterius.

8. Posterioris autem probatur, quia causa reverendi servari lex physice non potest, videtur legi manifestare. Ita Coninch. d. 27. n. 11. & Hatt. d. 5. de mar. 17. aliquis ab ipso citari. Adhiberi tamen in hoc est de testes, quia hi adesse possunt, ut sic servare quum fieri potest, forma Concilii.

Dixi (physicè non potest) moralem enim resolu-
(sic appellem⁹ distinctionis gratiā) modō ratiōnē
9. Castropalaus de spons. d. 2. p. 1. §. 8. n. 8. dom.

sentire cum reliquis Doctoribus, refutat admittit
Coninch. & Hurtadi doctrinam. Verum ego do mo-
ro breviter ab ipso. Primo, rationem aliquam, eis
modi doctrinæ nolit acquiscere? Sed illi vir obli-
fert. Secundò, cur dicat (cum reliquis Doctoribus)
non nisi Coninch. & Hurtadus hanc sententiam re-
rint. At Diana p. 11. str. 6. v. 1. cum similiter de
re declarationem Sacrae Congregationis Conculca-
nos mox affermens, factam multo ante, quoniam
palauis scripsit, multos citas Auctores, quos per
ipso Castropalao sunt antiquiores, Less. Syl. Less.
Ioannem Praesitum, Petrum Marcianum, etiam
item Marcianum, alioisque, quos, & altos citas
tique Boss. de mar. c. 1. §. 2.

Iuvat autem praeditam declarationem hic subicie-
re, propter multos casus, qui in ea deciduntur; etiam
tenoris sequentis ad Episcopum Trichatum, quem die 8
Januarii 1605, missam.

**10. Congregatio Concilii censuit : Primisq[ue] Deo
Concilii non est publicatum, valere matrimonia coni
absque observantia forma à Concilio prescripta.**

i i. Secundò, publicationem præfici, ut Decretum
aliquo tempore in Parochia, tanquam Decretum Cœli
observatum.

12. Tertiò, Hæreticos quoque, ubi Decretum dicitur
est publicatum, teneri salem formam obserbare, & proposito
etiam ipsorum matrimonia absque forma Concilii, quam
coram Ministro hæretero, vel Magistratu loci causa
nulla, auge irrita esse.

13. Quārto, ubi etiam constat, Decretum Comitū publicatum, vel aliquo tempore in Parochia tangens-
cretum Concilii obseruatū, sed Parochiali Ecclīsī, o-
pote vacans, proprio Parochio caret, & Catedrali in
creat Episcopo, arqu Capitulo habentibus a Concilio
ultatem alium Sacerdotem ad id delegant, nullus
alius ibi sit, qui vices Parochi, vel Episcopi habet. Ne
rimonius valere absque præfatione Parochi, sed etiam
eo, in quo potest, forma Concilii, id est, administratorem
nobis testibus.

14. Quinto si existant quidem Parochus, &c.

sed, nullo constituto Vicario, uterque metu hereticorum latet, ita ut verè ignoretur, sabinari si, vel eodem metu à Diocesi absit, nec ad alterum si tuus accessus, validum est Matrimonium contractum abesse forma, adhibitis tamen, ut dictum est, duobus Testibus.

Quod autem attinet ad casum specialem in scripturis conuenientem, Congregatio ita duxit respondendum: Cum secundum ea, qua proponuntur, Matrimonium fuerit contratum in Parocchia, ubi fuerat publicatum dictum Decre-
tum, & esset in Diocesi Antuerpiensi, cuius erat Paro-
chia, Vicarius, qui iuxta Concilii Decretum poterat provi-
dere, utique hismodi Matrimonium abesse forma con-
tratum esse nullum. Hæc tenus Sacra Congregatio.

Accedentes ad loca, ubi Tridentinum non est receptum, vel inde recedentes, an ligentur à dicta solemnitate?

15. Vir, & foemina degentes in loco, ubi Tridentinum receptum erat, volentes contrahere Matrimonium, trans-
ferunt in locum, ubi non era receptum, ibique clande-
sine contraxerunt, licetne, & validè id attentaran?

Respondeo: Hi sane peccaverunt, sicuti, ante Tridentinum ex communis sententiâ quam habet Castropol.
d.2.de spons.p.13.§.2. n.1. cui addo Boff. c.1. de mar. §.1.
citam S.Th.al.6sq; peccabatur ab iis, qui clandesti-
ne contrahebant, agebant enim contra sacros Canones
severè prohibentes matrimonia clandestina, licet ton-
non sub pena irritante, quam certè prohibitionem non
obscure indicat Tridentinum, siff.24. cap.1. de ref.mar.
dum sic ait: Ecclesia semper Matrimonia clandestina, de-
testans est.

16. At verò, quod valorem; Respondeo, Non igno-
biles DD. sine distinctione, resolvunt, hos contrahisse
validè. Ratio est, inquit, quia hoc Tridentini Decre-
tum non affect perfonas, utcumque, sed ut contrahen-
tes in locis, ubi Tridentinum publicatum, & receptum
est; fraus autem illa, si qua fuit, auctum invaliditate non
potuit, cum illi iure suo, alio declinandi usi fuerint. Ita
Coninch. d.27.n.11. Sanch. l.c.n.1. G.Hurt. d.5.matr. diff.
4. p.15. Boff. §.29. aliisque.

Verum, ex De Lugo l.1. resp. mor. dub. 36. omnino di-
stinguendum est; Nam, si transferunt ita, ut domini-
lum mutaverint, validè contraxerunt, si verò ita, ut do-
mum verè non mutaverint, contraxerunt, invalidè.
Ratio efficacior est expressum Vrb. VIII. Breve datum de
haec quod per extensum ponit ibidem De Lugo.

17. Quid, si prædictus casus eveniat contrà? Vir, &
foemina degentes in loco, ubi Tridentinum receptum
non erat, diverterunt ad locum, ubi erat receptum, animo
ibi matrimonium contrahendi, ibique contraxerunt
clandestinè. An ex eo, quid advena non tenentur legi-
bus incolorum, licet, & validè contraruerint?

Respondeo: Quod peccatum idem dic, quod modò
dictum est in casu præcedente? Quod valorem, allero,
invalidè hos contrahisse; nam, esto, peregrini non te-
neantur legibus locorum pertinentibus ad speciale bonum;
at tenentur legibus perterritibus ad bonum com-
mune; & certè, saltem contrafactus debet initi iuxta le-
ges loci, ubi contra factus celebrantur; communissima sen-
tientia est. Ita Coninch. Boff. aliisque locis modò citatis
quibus adde Pontium, lib.5.matr. c.7. §.1. & seq. nimis for-
tasse fusè hac de re disputantem.

18. Ex dictis solvuntur duo casus sequentes: Titius
incola erat loci, ubi Tridentinum receptum erat, Berta
autem habitatrix erat loci, ubi non erat receptum; quid
luris, si primò, Titius ad locum Berti, vel secundo Ber-
ta ad locum Titii divertat, indigentne præsentia Paro-
chi, & Testium, ut contrahant matrimoniū?

19. Respondeo: Quoniam, ut dictum est, in contractibus
meundis, ratio habenda est loci, ubi fit contractus; ideo in
primo casu, si Titio ad Bertam locum divertere, i.e. ma-
trimoniū contrahatur, non indiget ejusmodi marri-
moniū Parochio. At in casu secundo, hoc est, Berta transiente
ad Titii locum, indiget. Ratio utriusque est, quia sic serva-
tur solemnitas contractus iuxta leges loci. Lege Boff. l.c.

Part III.

§. III. Qualis debeat esse præsentia Parochi, & Testium?

1. **V**T nihil obscurum remaneat de ejusmodi prima
solemnitate, quatuor sunt in consequentibus ex-
plicata signallatim. Qualis debeat esse præsentia, qualis
Ritus, qui Parochus, qui Testes?

Præsentia Moralis, satis, superque est.

2. Ejusmodi ergo præsentia Parochi, & Testium, cum
requiratur, ut ii testificari possint de matrimonio con-
tracto, non est satis physica fôlum, & materialis, sed re-
quiritur humana, & moralis, quia scilicet ipsi intelligent,
& advertant, quid a contrahentibus agatur. Lege Sanch.
lib.3.matr.d.39.Boff.cap.3.matr. §.1. & passim.

3. Quoniam verò hæc humana præsentia, seu affi-
stantia duo dicit: Alterum, quod se tenet ex parte attemp-
tionis: Alterum, quod se tenet ex parte voluntatis, fit
Regula generalis: Ex his duobus sufficit prius, putà Paro-
chum, & testes res ipsa percipere, quod ha veria persona
matrimonium ineat; non requiri autem necessario po-
sterius, putà quod Parochus, & Testes percipere velint, dum
modo tamen, ut dictum est, percipiant. Ex corollatiis,
qua iam subdo, clariss explicabitur Regula.

Præsentia amentis.

4. Hinc enī amentes, furiosi, infantes, ebrios, dor-
mientes, quamvis matrimonio sint præsentes, quia te-
stificari illud non possunt, metuunt ab hoc nunc repel-
luntur.

Præsentia non adveniens.

5. Quid, si quis inter sit animo adverendi, sed deinde
proper mentis evagationem non adverat, quæ appella-
tur à Theologis afflentia virtualis?

Respondeo, hanc non esse satis; quamvis enim attemp-
tio virtualis, satis sit in Ministro, ut conficiat Sacramen-
ta, tamen in casu nostro, in quo Parochi, & Testes de-
bet testificari de facto aliorum, sufficiens non est. Ita
Sanc. l.c.n.5.contra Hepriq. quia sine attentione actuali-
tate Testes esse non possunt.

Præsentia non cognoscens.

6. Hinc secundò, si sponsa, vel sponsus velo faciem
coepit, saltem ex voce non cognoscatur certò à Pa-
rocho, & Testibus, invalidum matrimonium contrahen-
tur, quia tunc iidem non possunt de matrimonio testi-
ficari.

Præsentia Casualis.

7. Hinc tertio, etiam si Parochus, vel Testes non sint
ad id specialiter vocati, sed calu, in loco contrahendi ma-
trimonium, adfici, vel illuc calu transeant, advertant tam-
en id, quod agit, validum erit matrimonium. Ita
Sanch. lib.3.matr. d.39. num.11. quidquid dicat Pont. lib.3.
mar. c.21. n.4. exceptus Leand. d.7. de mar. q.38. qui ait
Parochum, Testes debere esse vocatos, et siueque de-
bere libera matrimonio afflentis, quod probat ex qua-
dam declaratione Sacra Congregationis. Sed contra
Pontium est etiā Hurt. d.5. de mar. diff. 15. n.50. & Aver.
q.6. matr. sect. 6. v. Quod si, qui notat, prædictam Congre-
gationem loqui quando ex illo casuali transitu, vel præ-
fentia, non potest bene percipi, quid agatur.

Præsentia per Interpretem.

8. Hinc quartò: Si Parochus, & testes nesciunt idio-
ma contrahentium, sufficit, si ex signis; at enim verò
certis, vel ut haber Sanch. l.c.num.3, sed mox explican-
dus) ex interprete ab ipsis, & à sponsis liberè electo, suf-
ficit, inquam, si certò, matrimoniale consensum ipse
Parochus, & testes percipiunt. Certò autem percipiunt,
non ex dicto folius interpretis, qui certè decipere affi-
stantes posset, sed additis aliis signis, nutibus, immi-
tione annuli in digitum sponsæ, &c. Et sic intelligendus
est Sanch. l.c.d.4. ut notat Leand. d.9. mar. q.36. non si
Sanch. secùs dicat, putà, merum interpretem sufficiere.

T 2 bens

220. Lib. VIII. De Matr. Tr. VI. De Solem.

benè illum ob dictum periculum deceptionis impugnat
Ponius lib. 5. cap. 21. num. 10. & 11. Posse adhiberi du-
plicem interpretationem, scilicet interpretem Interpretus, do-
cei De Lugo de pæn. d. 17. n. 81.

Præsentia coacta.

9. Hinc quinto: Si idem vi, vel dolo coacti intersint,
modò vere peripient, quid agatur, licet ipsi nolint
percipere, sed oculos, aut eisque claudendo, ab iis, quæ
fiunt, se aveire fatagant. si nihilominus, ut dico, per-
cipient, valida est assistentia: quia, quamvis ex parte
voluntatis adit repugnativa, adeo tamen totum id, quod
requiritur a Tridentino. Ita Sanch. Boff. Castropol. II. c.
& Coninch. d. 27. num. 44. aliquæ, quibus adde Pontium
I. c. n. 5. qui, tametsi, ut modò vidimus, negaverit valorem
præfentia casualis, illam tamen concedit huic præsentia
dolosa, vel coacta; utrum autem consequenter, ipse
videtur.

10. Contrà, ut bene distinguit Sanc. I. c. n. 6. & nos
iam innuimus; si, dum prædicti conantur, seu afflant,
non percipere, vere minus peripient, invalida erit præ-
sentia, sicut sic apti Testes Matrimonii esse nequeunt.
Ad quam rationem, quia minus attendit Bosius, I. c. n. 22.
minus immerit danam, & iniuriam appellavit dñi. c. n. 22.
nem Sanch.

11. Illud item hinc certum est, peccare graviter eos,
qui Parochum vi, vel dolo, ad assistendum Matrimo-
nio, retinent (idem dic de iis, qui metu reincident, de quo
mox) atque etiam puniendos ab Ordinario, & coniuges
esse inhibendos, ne consummum Matrimonio, ante-
quam fiunt, nisi factæ fuerint, consuetas denuntia-
tiones. Ratio autem, quod ii, qui vi, vel dolo Parochum re-
tinent, etiam præscindendo ab iniuria coactionis, pec-
cent, est, quia Sacri Canones volunt, ut matrimonio
iniantur, & cum assistentia, & cum approbatione Eccle-
siae, cuius vicem gerit Parochus; at hæc approbatio, quæ
cerè res gravis est, non habetur, Parocho repugnante,
vel decepto.

12. Dixi (Parocho repugnante, vel decepto) nam,
si vi, vel dolo retineret Testes (præscindendo ab iniuria
forte illis illata) Sanch. d. 17. 39. n. 12. ait, te solum pe-
ccare venialiter, quia Ecclesia eos non requirit, ut appro-
bent, nomine ipsius, Matrimonium, sed solum, ut fieri
meri Testes. At Castropol. d. 2. de spons. v. 13. §. 9. n. 11. ait
esse mortale, quia pari modo Ecclesia requirit approba-
tionem ipsorum, perinde, ac Parochi. Sententia Sanch.
quia est benignior, approbanda videtur: non enim fac-
ile præcepta odiosa sunt intelligenda de mortali, quando-
rum, ut est in casu nostro, declarare rem possumus de
veniali, ut vniuersaliter habet ipsem Castr. t. 1. d. 1. de
leg. p. 9. n. 1.

13. Nota denique in hoc puncto de peccato cum G.
Hurt. d. 5. mar. diff. 15. n. 51. quando esset gravis necessitas
contrahendi, & sine iusta causa nollent Parochus, &
Testes afflere, posse dolosa æquivocatione eos induci ad
assistendum, sed non posse cogi, quia vim facere ne-
queunt privati.

14. Semel, ut quidam fallerent Parochum præsentem,
& colloquentem cum quadam puella, v. g. cum Maria,
præsentibus & conducta Testibus, Sponsus ad idem col-
loquium accedens, nullis præmissis denuntiationibus, di-
xit: Venio, ut videam Dominam Mariam, quæ est mea coniux,
& ipsa respondit: Hic est meus coniux. His ita ex parte pe-
ractis, quæ si fuit, an validum fuerit hoc Matrimonium?

15. Respondeo, aliquos gravissimos Iurisperitos, ut refert De Lugo d. 22. de Inst. n. 23. putasse validū fuisse: Ver-
rū, idem De Lugo docet, non fuisse, quia illa verba non
dicta sunt prædictice, ut causativa Matrimonii, quod
tunc celebraretur, & de qua celebrazione Parochus
esse Testis debeat, sed demonstrativæ, ut significativa
Matrimonium iam factum. Addit idem De Lugo, licet
Matrimonium esset dubium, & in dubio soleat præ-
sumi in favorem validitatis Matrimonii, tamen, quia
in hoc Parochus fuit invitatus, & non præcessere denun-

tiationes, vnde hoc Matrimonium, secundum iudicium
clandestinum, illi non est favendum, quia illud
est odiosa, id est, contra iura clandestinum Matrimoni-
um irritantia, (ut alia notant Doctores cum Sanch. n.
nunciandum.) & consequenter non erit validum.

Extorta metu, vel mendacij Præfencia.

16. Hinc sexto: Si primò Parochus properanter
merum affluerit. Secundo: si ex eodem metu, sed
affluerit alteri Sacerdoti, validum est Matrimonium.
Ratio pro primo est, quia, cito, ea quæ fiuntur
sunt ex vi, tamen vis, ut modò vidimus, non refuta-
ditatem hujus assistentie. Ratio pro secundo est que
prior doctrina habet, Iurisdictionem metu extor-
tere. Adde, hanc licentiam afflueri non esse ab
Iurisdictionis, ut habeat Sanch. lib. 3. d. 39. mar. 5. 1. d.
dic, si ficte, & non vero animo eam licentiam ac-
rochus spm tunc, adesset titulus colorans, hoc est
ratio externe data, & communis populi error, quo em-
putant, vero animo datum esse licentiam. Sanch. n.
d. 22. a. n. 60. & Aversi. quæst. 6. mar. 5. 1. d. 10.

17. Idem denique puto, valere seelict licentiam. Paro-
chos illam det deceptus ex mendacib. vel dolos-
i, ut si quis singat apud Parochum infinitam frater-
pis pro dicta licentia impetranda. Nam queritur
magis contrarium confessus, quam error; videntur
deutur Parochus vere licentiam non dare, quem non
est in casu noltri, siquidem, cum illa rogatio frater-
pis non pertinet ad licet ut concessionem, nisi ad
trifacie judicandum est cum Sanch. I. c. mar. 5. 1. d.
nam non esse rationem finalē ad concedendum licen-
tiam, sed solum impulsivam, quæ non viat confer-
mantur.

Afflentia Matrimonii contra prohibitionem Episcopi

18. Secundum, his statutis, Inquires, si Episcopis
rochum prohibeat, ne huic, vel illi Matrimonium
ipse vero affluerit contra prohibitionem, sicut omni-
to, de quo huc non agimus, validum erit affluerit
adeo Matrimonium?

19. Respondeo: Si Episcopus legitime amonesti
suspenderat Parochum ab officio, validum non est, et
ex fidei, si ei perseverant in suo munere, Episcopis
prohibeat dictam assistentiam, quæ est quodlibet propri-
duobus modis prohibitor procedere potest. Propter
Episcopus solum prohibeat, ne Parochus affluerit se-
cundum, si, & prohibeat, & addat clausem uterum
in hunc modum: Probabo, ne affluerit matrimonio, pa-
si affluerit, nulla sit assistentia, & consequenter nullam
trivitum.

20. Si ergo sit primò modo, valeret affluerit, &
vult Sanch. lib. 3. mar. d. 21. n. 11. Vide etiam d. 32. n. 20.
Martin. Perez, de matr. d. 41. s. 4. & Matrimonium pro-
illa prohibitor solum notari illicetum solum, non re-
ducit invaliditatem. Ratio est, quia, dum Parochus
manet Parochus, habet ex Tridentino cui Episcopis
rogare non potest) ut validè affluerit.

21. Si autem sit secundo modo, difficulter est redditio.
Adhuc tamen dico, validam esse afflentiam, vnde
Matrimonium. Ratio est, eadem, quia, si recessit
Parochus, jam affluerit, ut Parochus, & coniuges
validè: Ita de Lugo, lib. 1. ref. mor. d. 45. ref. de
cram Congregationem monuisse quendam Episcopum
ut revocaret edictum, quo præcepit, quia Parochus
fieri Matrimonii occultus, id est, non præmissis de-
nunciationibus, afflentia, & matrimonio efficiuntur,
quod certè præceptum (ait meritò de Lugo) datur
poterat Episcopus, quia hoc fuisse concedere novit
impeditum dirimens matrimonia, ad quod nec ce-
tenditur Episcopi potestas.

22. Quid, si Episcopus interdixit Parochio, ne daret li-
tia alteri Sacerdoti, ut sic affluerit matrimonio, id pre-
cepit, ne daret, nisi talibus Sacerdotibus approbatur,
vero contra prohibitionem, datur, validum esse, licen-

Respondeo, Diana p. 11. tr. 3. ref. 32. v. *Quarto sexto*, utitur distinctione; si non adest, inquit, in tali prohibitione Decerum irritans, erit valida; si adest, erit invalida. Sed tu vide, an ex doctrina modò allata à De Lugo, colligere possis, in utroque casu esse validam, quia in utroque casu agit Parochus, ut Parochus.

Afflentia Matrimonii contra prohibitionem Summi Pontificis.

23. Si Summus Pontifex idem prohibeat Parochis, sub expressa clausula afflentiam, vel Matrimonium, irritantem (nam secus semper esse interpretandam pro valore, & in favorem Matrimonii) censeo, invalidam fore afflentiam, & Matrimonium, nam Summus Pontifex potest dimidiate auctoritatem Parochi, potest novum impedimentum dirimens condere, potest Concilio Tridentino derogare, &c. Lege Bossium, l.c. §. 5. qui immemorit de præfensi resolutione abolitur sic data dubitavit, sicuti valde merito ibidem cum Reginaldo, Pontio, & Barbosa notavit, mortaliter peccatores eos qui scient contra Pontificis (adde, vel Episcopi) prohibitionem iusta de causa latam, quamvis sine clausula irritante matrimonium contrahentes: exceptio, si certè scirent, nullum subesse impedimentum, cauilaque omnem prohibitio- nis cessare.

Pœna hanc solemnitatem non servantium.

24. Pœna contrahentium sine Parochio, & Testibus præter peccatum, & irritationem Matrimonii sic contrahit, nollalata est à Tridentino. In iure autem antiquo scilicet, quo ignoranter contrahit cum impedimento di- mitem, facit nihilominus prolem legitimam; cujus favoris privatio etiam nunc viget, cùm non fuerit à Tridentino, ne tacite quadam ablata. Lege Averfam, g. 16. mar. seq. 8. G. Hurt. 4. 5. mar. diff. 17. Sanch. lib. 3. marini. 4. 8. Cond. 27. n. 10. Boss. de mar. 10. 6. aliisque.

25. Pœna Parochi, vel Sacerdotis afflentis Matrimoniū sine aliis testibus, ut etiam testimoniū afflentis absque Parochio, vel alio Sacerdotio de Parochi licentia, et illa, quam iis infliger Ordinarius, & quidem gravem, ejus arbitrio. Ita Tridentinum *seq. 24. c. 1. der. ref. mar.* Vnde probabilitate alia pœna graviores furent à dicto Tridentino sublatæ, quia, quando lege noya (inquit Hurt. l.c.) imponitur minor pœna, quam erat in posita lege antiquiore, cestas antiqua, vnde tacite à nova legidecitur auferri:

§. IV. Præter afflentiam, quemnam ritum debet obseruare Parochus?

Quibus verbis vietur.

E A servate debet, quæ Tridentinum *seq. 24. cap. 1. de ref. mar.* præscripti: præscripti autem primò in hunc modum: Parochus, viro, & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, vel dicat: *Ego vos in Matrimonium coniungo, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, vel alius utatur verbis, iuxta receptum cuiuscunq; Provincie ritum.*

2. Vbi nota primò, sensus illius (*coniungo vos*) est declaro, seu app. obō coniugalem vestram coniunctionem; nam ceterum contractus matrimonialis fit per verba ipsorum coniugum; unde constat, hæc Parochi verba non esse, neque de essentia, neque de ulla ratione Matrimonii.

3. Nota secundò, hæc verba debere à Parochio profiterentiam per Interpretem, modo superius dicto, consensum coniugum excepit, neque enim necesse est, ut coniuges ea intelligant, sicuti, nec necesse est, ut pœnitens, qui confitetur per similem interpretem, intelligat idiomam Confessarii ipsum absolvientis.

4. Nota tertio: Si hæc verba non proferat Parochus, quamvis peccet, quia contra præscriptum Tridentini agit, non tamen, ut ego cum Sanch. & Coninch. Diana,

Lars 111.

apud Averf. 9. 6. mar. seq. 7. et Obligat. & alii censco, peccabit, nisi venialiter, quia hæc non videtur esse res gravis. Putat tamen esse mortale Averf. l.c. aitque, ita femine communiter alios. Mihil certè incredibile appare silencium horum verborum grave quid esse, & Parochio in rebus Sacramento Matrimonii necessariis non deficiunt, damnationem æternam afferre.

Quam interrogacionem faciet Parochus?

5. Nota quartò illud (interrogantis, &c.) interrogari enim (& quidem rite prius vir, deinde mulier) debent, non de impedimentis, an forte aliquo laborent; id enim tunc non est expediens, & jam, si aliquo laboraverant, supponitur circa illud fuisse dispensatum, sed solum de mutuo consensu ab ipsis exhibendo. Hanc tamen, interrogacionem omittere, propter similem rationem, quam modò diximus, non puto forte mortale. Imò, si ex se sponsi non interrogati consensum praebant, non esset à Parochio addenda, quia tunc otiosa foret interrogatio. Vide Sanch. Coninch. Dianam apud eundem Averf. l.c.

Quam Notationem?

6. Jam vero præscribit secundò, *ibid.* Concilium, ut habeat Parochus librum, in quo conjugum, & Testium nomina, diemque, & locum contracti Matrimonii describat, quem diligenter apud se custodiat.

7. Nota, hoc grave quid esse, cùm requiratur, vt constet in Ecclesia de Matrimonii contractis; ac propter ea peccati, teste Averf. l.c. v. Debet, mortaliter à Parochis, si id ipsis non servent.

Confuetudines servet Parochus, & ad communionem Sponsos adhortetur.

8. Tertius, *ibid.* Concilium confirmat alias consuetudines, si quæ sunt in Provinciis, juxta quas cum laude, id est, ac religiose administrari forte solet hoc Sacramentum, hortatque ut Sponsi, antequam contrahant Matrimonium, rite confessi Sacra Eucharistia reficiantur.

Exquirat à sponsis noitiam rerum fidei.

9. Haec tenus ex Tridentino, sequuntur quædam pertinentia ad ritum, de quo agimus. Primum est, ut Parochus advertat, an sciant conjuges rudimenta Fidei, quod si ne sciant, non possent ex rigore expelli à Matrimonio celebrando, quia nihil de hoc Concilium, vel Sacri Canones decernunt. Imò, nec Episcopum posse præcipere, ut hi ignorantes arceantur, putant nonnulli, quia (sunt) sic conderet novum impedimentum dirimens, ad quod, ut modò diximus, non se extendit potestis Papa inferioris. Verum, contraria est, quia hoc non est ponere novum impedimentum, sed offere Matrimonium pro tempore opportuniore, & ad Parochum pertinet ut aptis remedii pro instructione suorum. Differat igitur cum prudentia, nam omnino expellere inegrum ei non est.

In Ecclesia afflentia Matrimonii Parochus.

10. Secundum, ut in tali loco, hoc est, in Ecclesia celebretur regulariter Matrimonium, & non alibi. Quare prudenter in Panormitanæ Diœcesis Synodo anni 1652. p. 2. num. 116. sic præscribitur: *Nullo autem in loco, nisi in Ecclesia, quæ propria Sacramentorum domus est, Sponsos (Parochis) jungat, nisi justam ob causam nobis (hoc est, Archiepiscopo) probatam.*

Quocumque tempore afflentia.

11. Tertium denique est, videre, an tali solum tempore matrimonii sint celebranda? Verum, nihil de hoc Sacri Canones, vel Concilia. Quare possunt quocumque tempore, manu, Vespere, die festivo, feriato, &c. Nam, quando in Sacris Canonicis prohibentur Nuptiae in Quadragesima, vel Adventu, id non intelligitur de ipso Matrimonii contractu, sed de solemnitatibus Benedictionis, & Traductionis, quæ fieri solent post

T 3 Matti

222 Lib. VIII. De Matr. Tract. VI. de Solemn.

Matrimonium contra dictum, ut omnibus est competum,
& nos infra explicabimus.

§. V. Quis Parochus?

Proprius debet esse Parochus, qui assistere debet illis, qui in Matrimonio sunt copulandi.

Quare I. Summus Pontifex pro toto Orbe.

II. Archiepiscopus pro suis in decurso visitationis pro oib[us] sui suffragani, vel, quando ad eum fuit appellatum, & sententia data transiit in rem iudicatam, vel elapsum est decennium appellationis.

III. Episcopus pro sua Diocesi.

IV. Abbates nulli Episcopo subjecti pro suis, in quos habent iurisdictionem Episcopalem (non tamen, qui Abbatiam illam habent in commendam) de qua questione vide Dian. p. 11. tr. 3. ref. 35.

V. Capitulum, Sede Vacante, item pro suis.

VI. Legatus a latere pro sua legationis Provincia.

VII. Cardinales pro suo titulo; Hi omnes ut Pontius lib. 5. cap. 10. Sanch. lib. 3. matr. d. 28. & passim possunt matrimonii legitimè assistere, quia omnes sunt Ordinarii, & Pastores respectivè ad praedictos.

Idem possunt Vicarii Generales ipsorum, ex vi Vicariatus. Ita Sanch. lib. 3. matr. d. 7. num. 10. Idem Viceparochi, id est, ii, quibus legitimè Parochia cura plenè mandatur, quamvis enim, non sine proprietari Parochia, sed delegati, verè tamen pro eo tempore Parochi sunt, & Pastores. Hæc fuisse docent Sanch. lib. 3. mar. d. 29. num. 18. Castropol. d. 2. de spons. p. 13. §. 11. n. 2. G. Hurt. d. 5. matr. diff. 9. Coninch. d. 27. a. dub. 2. Pont. lib. 5. cap. 11. Perez de matr. d. 41. sct. 1. contra alios in aliquo discrepantes.

2. Rursus, Parochus non Sacerdos, Parochus excommunicatus, etiam si nominatus sit denuntiatus, atque adeo vitandus, suspensus, irregularis, interdictus, Parochus putatus communiter talis ob titulum electum, (Idem de Episcopo, Archiepiscopo, &c.) inquit etiam cum solo communi errore. Sic sine titulo, quando dicitur Parochus intrusus, validè assistens, ut item validè dant licentiam Sacerdoti, ut assistens; quia hujusmodi assistentia, assistendique licentia non sunt actus iurisdictionis, à cuius usu excommunicatus, praedictique privantur. Ita Doctores citati apud Dian. p. 11. tr. 3. ref. 33. v. Et tandem. Vide etiam ib. tr. 5. ref. 10. contra alios.

Validè, dixi, nam, an licetè, dicam in tract. de Excomm. cap. 8. §. 1.

Quis ex licentia Parochi?

3. Præterea Parochus, vel ii, quos modò recensuimus, possunt hanc licentiam afflendi delegare alteri; sed certè solum ei, qui sit Sacerdos (non requiritur autem, ut sit approbatus ab Ordinario) claret enim Tridentinum s. 24. c. 1. de ref. mar. requirit Sacerdoti, & nil præterea.

Licentia autem hæc, vel scripto, vel voce delegari à praedictis potest, vel particulariter, ad hoc certum Matrimonium, vel generaliter ad matrimonia quæcumque.

4. Si detur aliqui Sacerdoti licentia, absolute ad omnia Sacraenta administranda, dari etiam hanc assistentiam, quia impræsaltem, hæc assistentia est quadam administratio Sacraenti matrimonii, docet Coninch. & ex declaratione Card. Pontius, & Castrop. apud Dianam, p. 11. tr. 3. ref. 32. Vide etiam ibid. tr. 5. ref. 10. sed de hoc subdubit Averla. q. 6. matr. s. Et. 4. §. Item, nisi alia circumstantia id persuadeat. Hurt. verò d. 5. matr. diff. 1. claret negat, requirit enim licentiam generalem ad exercendum officium Parochi. Ratio est, inquit, quia hæc assistentia non est administratio Sacraenti Matrimonii, cuius soli coniuges sunt Ministri. Certè utraque sententia probabilis est.

Quæ licentia?

5. Non sufficit tamen licentia præsumpta, nec taci-

ta de futuro; tacita vero de præsenti, ut si Parochus dens Sacerdotem parare se dicte assisteret, & cetera. si profiliere faciat, sufficere, probabilis est. Vide Catech. l. c. §. 12. n. 3. & 4. citantem Pont. Sanch. Coninch. Menochium.

Licentiam hanc, etiam metu, vi, dolo, & cetera valere, diximus §. 3. n. 4.

6. *Mors Parochi post licentiam datum, quid operari?*

Si Parochus dedit mihi potestatem nullatenus in matrimonio, & antequam assisterem, moritur, (in amoveatur ab officio) validè ego assisterem, judicandum est. Vel enim Parochi mors nondum fecit, ne jam scitur. Si prius, ob titulum coloratum, & cetero non errorem, validè assisterem, iuxta legem Bonaventurae. Praet. Si posterius, assisterem, invalidè, quia delegatus est sum determinatus spirare, mortuo delegatus. Leges Sanc. lib. 8. mar. d. 28. à n. 64. Vide etiam De Lugo d. 3. ref. 1. mor. dub. 3. s. afferentes differentiam inter delegatum ad unum quid determinatum, & delegationem ad ceteros personas, quæ indeterminatas, de qua re nos universitas egimus supra, tract. 2. de dispens. cap. vi.

Licentia data, sed non facta quid operari?

7. Si licentiam datum est à Parochio, Sacerdos non constet, invalidè hie afflens, quia eam nondum habet, donec accepterit, acceptare autem legitime non potest, donec datum est, ignorat. At si dictus Sacerdos non suum misit ad Parochum, ut dictam licentiam per quam Parochus concessit, & Nuntius nomine Sacerdos acceptavit, afflens validè. Ita Castrop. diff. 1. de spons. p. 13. n. 6. citans Coninch. & Sanchez cont. Ghent. Pont. quos citat, sequiturque Dian. p. 11. tr. 3. ref. 1. v. vers. Quare quinto, sed certè illicitè graviter, quicunque semper adest periculam eam nondum esse datum, ut Matrimonium sit invalidum. Ratio autem quicunque verè, quando sit assistentia, inveniatur licentia sufficiens, si dicta assistentia validè est, quia communiter Doctores tradunt ut nota. Castrop. c. 6. & tom. 1. p. 1. d. 4. p. 3. q. 3. n. 10. & colligitur ex lute. E. Si tibi adest præbendis, n. 6. cuiuslibet Beneficii. Privilegi. Discretionis, facultatis, & Gratia concessio a puncto concordis facte Nuntius ad id specialiter definitum operari habet effectum. Lege, quæ in hanc eadem regi dictam supra, lib. 5. de pon. in tract. de casib. resu. q. 3. 1. a. 10.

Licentia data à Parochio suo Capellano.

8. Si Parochus det licentiam generalem ministeria Sacraenta, seu juxta n. 4. exercendi officium. Parochi Sacerdoti suo, v.g. Coadjutori, quem nos Capellano Parochius appellare solemus, An, si tibi adest præbendis, afflens ipse Matrimonio, ita potest alium subdelegare, qui alieci Matrimonio afflens, dubitare mentis pondere, quod respondeo. Sanch. lib. 3. mar. d. 1. n. 19. videtur contextu velle, quod possit in absentia Parochi, non in eius præsencia, quia in absentia ell[er] delegatus sit, ut versitatem causarum, non vero in præsencia, deo. Hurtado. d. 5. matr. diff. 10. qui vult posse in virtute, quia in virtute est delegatus ad universitatem causarum.

Licentia afflendi revocari potest.

9. Denique licentiam hanc afflendi, datam Sacerdoti, posse revocari, sed, ut revocatio habeat officium, debet à Sacerdote per Nuntium ad id ipsum definitum cognoscere revocationem, tamen Doctores nota.

In Ordinem ad quænam Parochianos, potest Parochi prædictam licentiam concedere?

10. Præmitto, quatuor modis posse quænam eum (quantum ad præsens institutum facit) in affectu.

Caput II. §. V.

223

Primo, animo ibi perpetuo, seu ab solute habitandi, quo pacto dicitur habere ibi domicilium. Secundo, animo ibidem habitandi pro majori parte plus minus anni, ut haber. Hurt. l.c. diff. 6.n.19. vel, ut alii apud De Lugo in Ref. mor. l.1. dub. 37.n.4. pro parte anni ab solute majore, sen saltem pro aequali; perinde solent habitare scholasticum Universitate litigantes in Curia principis, &c. quo pacto dicuntur habere ibi, quasi domicilium. Tertio, transeunter per aliquot dies, vel paucos menses, animo redundi ad locum sui domicilii. Quartu, vagi id est, sine vlo animo hic, vel illuc, sive per domicilium, sive per quasi domicilium, habitandi. Notas differentiam. Hi quarti nullum certum habent domicilium, habent tertiu, ut, & duo primi.

11. Dico jam primò: Parochus loci potest validè assistere matrimonio existentium in eodem loco primis duobus modis, id est, per domicilium, vel quasi domicilium in dicti Parochi Parochia habitantium (eriam primo die, quo sine fuso, & fallacia ibi habitare dictis modis incipiunt) non verò potest validè assistere matrimonio in eodem loco existentium testis modo, id est, transunter. Ratio est, quia respetu illorum est verus est Parochus, non verò respectu horum, Ita Doctores citati, præter Pont. lib. 5.c. 14. §. 1.n. 8. qui cum S. A. v. Parochie, n. 2. in virga edit, vide, quæ dixi lib. 5. de pœn. 4. §. 3. affirmat, Parochum validè assistere matrimonio etiam existentium, tertio modo in loco, vbi ipse Parochus.

12. Dico secundò: Matrimonii vagorum quilibet Parochus potest assistere, ex sententia Sanch. Pont. l.c. & Barbol. in Trid. fess. 24. cap. 7. referentis decisionem quandam de hac re. Ratio est, quia cum hi nullum habent Parochum, quemlibet eligere possunt pro suis matrimoniosis, sicuti quemlibet eligunt pro suis Confessoriis; At est sententia Coninch. & Hurt. locis cit. aliorumque apud Bossium de matr. cap. 4. §. 1. non potest quilibet Parochus, sed solus ille, non cuius Parochia hi vagi inveniuntur, quando contrahunt: Ratio est (inquit) quia tunc ille est iporum Parochus. Sanè haec posterior opinio tuorū est, & eligenda, saltem in praxi, licet, priorem esse probabilem, negare non possum, quā, magis esse receptam, testator ibidem Bossius. Quantam verò mox dicemus, fatis effe, ad validam assistentiam matrimonii, Parochum vnius in contrahentibus, id est, si unus sit vagus, quamvis alter fixum habeat aliebi fidem, potest Parochus huic matrimonio assistere, tanquam matrimonio vagorum.

13. Debere autem dictum Parochum, antequam iis vagis assistat, diligenter inquirere, an aliquo impedimento laborent, immò ex Tridentino fess. 24. c. 7. de reform. matr. debere Parochum licentiam habere ab Ordinario, hos (vive utique, sive alter tantum sit Vagus) matrimonio conjungendi, monitione opus non est.

14. Eos, qui sunt in via animo relinquendi antiquum domicilium, & aliud acquirendi, qui tamen nondum ad hoc pervenerunt, ad Vagos reducit Castropal. n. 1. ex Sanch. & Gutierrez: quare pari modo à Parochio, vbi inveniuntur, matrimonio erunt ex tuto nostra sententia copulandi: hi enim, cum pristinam reliquerint habitacionem, novam verò nondum acquiescent, nullum per se Parochum habent, habent ergo, more Vagorum, illum, in cuius Parochia inveniuntur.

An suis, sed existentibus extra Parochiam?

15. Ex dictis emergit gravis dubitatio: Si unus ex conjugib; habitet in una Parochia, alter in alia, quis erit aptus Parochus pro illorum matrimonio? Ut responsione distincte percipias, figuremus duos casus:

16. Primo, Petrus, & Berta habitant ambo in Parochia Sancti Antonii. Secundo, Titius, & Catharina non habitant ambo in eadem Parochia, sed Titius in Parochia Sancti Antonii, Catharina in Parochia Sancti Nicolai.

Hac figurazione posita, nimis certum est, Parochum

Sancti Antonii validè assistere matrimonio Petri, & Bertr., quia cum is virtusque sit Parochus, non est, unde de assistentia legitima dubitetur. Atque hic est primus casus.

17. Quod secundum: Certum item sit, tum Parochum Sancti Antonii posse assistere in Parochia ipsius S. Antonii Matrimonio Titii, & Catharinæ, tum Parochum S. Nicolai posse assistere in Parochia ipsius Sancti Nicolai eidem Titii, & Catharinæ matrimonio. Ratio est, quia, satis servatur forma Tridentini. Ii enim, dum in sua Parochia existunt, verè Parochi sunt respectu matrimonii inter illos duos, quorum unus est suus Parochianus, esto, alter ex conjugib; alterius sit Parochia: conproxorum enim eadem est ratio.

18. Certum præterea sit nobis, vel profecto valde probabile, Parochium Sancti Antonii validè assistere dicto matrimonio Titii, & Catharinæ in Parochia Sancti Nicolai, & Parochum Sancti Nicolai in Parochia Sancti Antonii. Ratio est, quia adhuc ille Parochus est proprius respectu matrimonii inter illos duos, quorum alter suus est Parochianus. Esse enim ipsum in aliena Parochia non tollit, ipsum esse eodem modo Parochum suorum Parochianorum, sicuti est in sua sed solum notat, illud officium congruentius, tunc pertinet ad Parochum loci, quā ad ipsum, Ita Sanchez, lib. 3. matr. d. 19. Castro Pal. d. 2.p. 13. §. 9. num. 7. Lcan. d. 7. mar. quæst. 16. Coninch. d. 27. n. 19. Hurt. lib. 11. matr. d. 2. G. Hurt. l. mox cit. quamvis Navarrus, & Pontius id negent apud Gasp. Hurt. d. 5. matr. diff. 6.

19. Illud ergo supereft aliquantò incertius: Quid si, vel Parochus Sancti Antonii, vel Parochus Sancti Nicolai assistat, sive matrimonio Petri, & Bertr., sive matrimonio Titii, & Catharinæ, in aliena omnino, seu tercia Parochia, v.g. in Parochio Sancti Hypoliti, ad quam, nec conjuges, nec duo illi Parochi vlo modo pertinent?

20. Respondeo, adhuc validè assistere. Ratio est ferè eadem, quia ibi est Parochus respectu illius matrimonii inter duos, quorum alter sua ovis est; quare satis, superque satisfit Tridentino, quod nihil aliud requirit, nisi præsentiam proprii Parochi: ita Sanch. l. c. G. Hurt. Coninch. l. c. alioquin contra Navarrum, quem sequitur Pontius, alioquin, quos citat Hurtad, alioquin, quorum sententiam tamē probabilem esse, non nego. Præterea, sicuti diximus, posse validè Parochum extra Parochiam suis assistere, ita affirmamus, posse Sacerdotem, cui Parochus assistendi licentiam det. Excepto, si ita det, ut expressè sub clausa irritante, illam ipsi limitet, ut assistat in propria Parochia, de qua te latè Coninch. d. 27. d. 3. Pont. lib. 5. a. c. 29. Sanch. lib. 3. matr. d. 3. Aver. 9. 6. matr. fess. 4. v. item dubiaron, alioquin.

21. Si inquiras, an peccet Parochus, si in aliena Parochia assistat matrimonio sua ovis?

Respondeo, non peccare, quia assistere non est actus jurisdictionis (hanc enim jurisdictionem, quando est contentio, fateor, licet hon est ex exerceri in alieno Territorio) nec continet strepitum exterritum, ne continent denuntiationes, & benedictiones, quas item fateor, illicite fieri in Territorio non suo. Ita Hurradus, & Leander loc. cit. Quod dictum est de Parochio, ob paron rationem, dic de Sacerdote delegato ad assistendum, quantum est ex hoc capite, nam, si forte à Parochio, ut modò innui, prohibitus fuisset, secundum gravitatem prohibitionis, esset culpa menfuranda.

Pena assistens Matrimonio alieni Parochiani.

22. Pœna, quæ incurrit Parochus, vel Sacerdos assistens matrimonio Parochiani non sibi, vel illud benedicens, ex Tridentino fess. 24. cap. 1. de reform. matr. G. Hurt. d. 5. diff. 17. fine, est, tandem suspensum manere ab Officio, & Beneficio, quandiu ab Ordinario ejus Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu à quo Beneficio suscipienda erat, absolvatur, quæ suspensio est

T 4 ipso

224 Lib. VIII. De Matr. Tract. VI. de Solem.

ipso facto, ut habet Averfa q.6. scilicet 8. v. Demum addens, si Parochus det licentiam Sacerdoti assistendi matrimonio ovis non sua, penam hanc ab ipso Sacerdote, non à Parocho incurri, qui Tridentinum assistendi imponit hanc penam, non verò assistentiam mandanti.

Quis in Parochus assistet Matrimonio inter absentes?

23. Inquires item hic, quinam Parochus assistere debet matrimonio, quando hoc contrahitur per procuratorem, vel per Epistolam? Respondeo, causus dupli modo posset occurrere. Primo, ut alter ex sponsis, sit Parochianus loci, ubi contrahitur matrimonium per procuratorem alterius sponsi absentis, & tunc poterit, ut pater ex supradictis, huic matrimonio assistere Parochus illius loci vel alius Sacerdos ex licentia dicti Parocho, vel ex licentia, Parocho absentis. Secundo, ut eterque sponsus sit absens, & Procuratores contrahere debeant in loco, qui ad neutrum Sponsum pertinet, v.g. Sponsus sit Panormitanus, Sponsa sit Hispana, & utriusque Procuratores sint Messanæ. De his ergo queri potest, quis debet esse Parochus assistens? Id certè apud neminem ex his Doctores, quos præ manus habeo, inventire posui. Ad hoc ergo sic, salvò Sapientiorum iudicio, respondeo: Cum Doctores omnes, & Tridentinum semper claram, debere esse proprium Parochium, saltem vnius ex contrahentibus, qui matrimonio assistat, sit, ut quia Parochus Messanensis non sit Parochus, neque utriusque, neque alterius, neque villo modo ejusmodi contrahentes sint Vagi, fixam enim habent sedem suam, alter Panormi, alter in Hispania. Procuratores autem, supponimus, contrahere matrimonium Messanæ, sit, inquam, ut non possit dictus Parochus Messanensis esse legitimus assistens talis matrimonii. Debet igitur esse Parochus Sponsi, vel Sponsæ, qui, quia est absens det licentiam alicui Sacerdoti existenti Messanæ. Neque id difficile facta erit, sicut enim debet Messanam afferri fides denuntiationum, que necessaria, ut mox dicemus ex Tridentino, exhiberi debent in Parochia Sponsæ, & Sponsi, ita poterit afferri licentia assistendi.

§. VI. Qui Testes?

1. Plura de hujusmodi testibus dicta sunt proprie connectionem, quam habent in hac re cum Parocho: solum ergo duo sunt, vel addenda, vel confirmanda.

2. Primo. Non sufficit, si unus, immo etiam plures testes sine praesentia consensu viri, & alter, sive alii, etiam plures, consensu mulieris, vel contraria. Nam si idem, tum testes, tum Parochus integrum contrauti matrimonii praesentes esse debent, ut de illo testificari queant, & Tridentino satisfacere;

3. Secundò, quamvis in aliis commerciis humanis plerumque, praesertim in rebus gravibus, ut actus sint legiti, desiderentur testes idonei, sive omni exceptione majores, vnde in iure repelluntur a testificando infames, excommunicati, propinqui, sœminæ, &c. tamen in casu nostro satis est, ad validitatem, quilibet, qui usu rationis pollear, adverteratque, quid agatur. Quare sufficiunt praedicti infames, excommunicati, propinqui, sœminæ, ut etiam servi, pueri rationis compotes, immo etiam infideles. Ratio est, quia Tridentinum testes requirit, nihil restringens, ad eorum qualitates exquirendas. Et merito, quia id afferit periculum, vel scropulum nullitatis matrimonii. Addo primo, si necessaria foret in testibus qualitas aliqua, jam suppleri à Parocho, qui certe testis qualificatus, quique aliis auctoritatem praesentiâ sua conferre potest. Et certe suppletur etiam ex voluntaria electione utriusque partis. Adeo secundò, cum haec Tridentini dispositio corrigit jus commune, in quo ante Tridentinum nulla erat necessaria testium praesentia, interpretandam illam esse, ita, ut quanto minus possit, illud ius corrigit. Haec fusæ Sanc. lib. 3. d. 39. & 41. Castro

Pal. d. 2. de spons. p. 13. §. 13. Averf. quæst. 4. matr. scilicet 5. Boll. de marit. cap. 5. §. preferim. 1. Lenz. tract. 3. ref. 3. aliquæ.

4. Dixi in casu nostro, id est, ad contractationem matrimonii, nam ad probandum matrimonii parum est invaliditatem, ut illud faciliter dissolvantur, sed debere esse omni exceptione majores, sedem nostra dem Doctores, & decevir Summus Pausa op. 2. consanguineis.

C A P V T III.

De Denunciationibus.

§. I. Quanta si earum Obligatio?

1. Tridentinum scilicet 24. c. 1. de reform. matr. habet: *Si in posterum, antequam matrimonio contrahatur, ter a proprio contrahentium Parocho, non continuis diebus festis in Ecclesiæ inter Missarum officia publicè denunciatetur, inter eos matrimonium non trahendum.*

2. Porro hec denunciations, que tandem nullum sunt, nisi monitiones quædam, at, quiforè non impedimentum aliquod intercedere inter eos, de quibus si monitio, illud Parocho magis fecit; haec, neque denunciations, si negligantur, non invalidant matrimonium, ut nuper diximus, ac peccati, non Parocho, tum a contrahentibus, qui eas omittunt, ab eo non est, & quidem ex se mortaliter, quia ex genere est.

3. Excusat autem à mortali Sanchez lib. 3. matr. num. 7. Vellab. Diana, aliquis apud Averf. moratur dum. Primo; parvitas materie, putat, si omnitem denunciatio, quando nullum est mole penitus, quod aliquod subesse impedimentum. Sed Averf. scilicet 1. v. *Non est itaque, citans Pontium, & Comitulum, putat, non esse parvitetem materie, unde alienum relinqueret, semper esse mortale. Ego in episcopio non omissione, dicto periculo non subiecta, & grave mentem suæ non invenio.*

4. Excusat secundò, dispensatio Superioris ei causa justa. Sed quis Superior? Quæ causam subdolam vel causam habebit terria excusatio, id est, necesse.

Quis in Denunciationibus dispensat?

5. Episcopus, & ejus Vic. Gener. (non quidem sacerdos) & omnes, qui iurisdictione Episcopali gubernantur, utque sub nomine Ordinarii (quos superius, et nos recensimus) possunt dispensare ad viam, & ad omnes denunciations, juxta exiguum casu, & non maxima.

6. Quid si contrahentes sunt diversorum Diocesis, indigentne dispensatione utriusque Episcopi?

Respondeo, non indigere. Vnum enim Episcopum, & ceterum dispensare potest; siquidem cum suo habendo dispensans, dispensat etiam validè, ratione connectionis cum altero; siquidem etiam matrimonium contractuale sit in Diocesi alterius.

7. Idem Episcopus delegare alteri Clerico, quem non Sacerdoti potestat dispensandi in denunciationsibus potest, potest etiam, & Vicarius Generalis, et vice Vicariatus, eandem delegare, sicutem specialiter in iure vel illo casu, ut fuisse apud Sanchez lib. 3. matr. d. 7. Barb. in Trident. scilicet 24. cap. 1. de reform. matr. Pont. lib. 3. d. 1. alioisque.

8. Parochus dispensare in denunciationsibus neque nisi tanta esset necessitas, ut Episcopus obligaret dispensare, & ad ipsum aditus non daretur. Vide Sanchez loc. cit. d. 10. num. 27. Averf. loc. cit. scilicet 2. v. Si ager. dicitur loc. cit. n. 50.

Quas ob causas?

9. Causæ, sine quibus Episcopus nequit dispensare, & cum quibus potest, ad doas reducuntur. Prima est probabilis suspicio, ne Matrimonium malitiosè impediatur. Ita expressæ Trid. l.c.

10. Secunda est periculum gravis damni, sive animæ, sive corporis, sive famæ; quæ omnia explicata minotius legere potes apud Sanchez l.c. n. 9. Pont. l.c. n. 31. G. Hurt. d. 5. matr. diff. 20. Averl. l.c. f. 2. v. Vige, aliisque. Has causas, notat Aversa l.c. cognoscendas esse ab Episcopo privativæ, & extra judicialiter. Rechè: nam Trident. ejus prædictæ, & iudicio id remittit.

11. Matrimonium esse contrahendum inter Magnates, quia solent esse not. eorum impedimenta, & inter eos, qui in æqualis sunt conditionis, ut inter nobilem, & ignobilem, senem, & puellam, divitem, & pauperem, quia esset nimius pudor, & verecundia ex parte viri ex his conjugib[us] id publicè in Ecclesia prædicari: & inter diuturnos concubinarios existimat[os], ut conjuges, quia per denunciations matrimonii contrahendi, palam fieret eorum peccatum, ad secundum hoc caput reducuntur, quare afferunt sufficientem Episcopo, sed prudenter omnia considerant, causa[m] ad dispensandum super denunciations, ut docent plures, quos citat Leander diff. 7. matr. q. 62. 63. & 64. Quando gravis virg[er] causa, ut si quis in articulo mortis velleret amaniam ducere in uxorem, ut à damnatio[n]is periculo liberaretur, vel ut prolem legitimater, vel ne puellam cum dedecore relinqueret, obligari Episcopum sub mortali, ad dispensandum, meritò idem notant. Addit Leander, tunc si non est aditus ad dispensantem, posse licet in dictis gravibus necessitatibus matrimonium contra h[ab]i[re] dispensatione denunciations, quia necessitas non habet legem, sed certè tunc jam addeit Parochus, qui, ut dixi n. 8. dispensare poterit.

12. Duo tanen sunt praestanda: Alterum, sibi debere Episcopum reddi moraliter certum, sed extrajudicialiter, nullum impedimentum subesse inter dispensandos: Alterum, debere Episcopum prohibere eosdem, ne post contractum Matrimonium illud consummetur, antequam fiant dictæ denunciations, id, quod intelligitur, quando Episcopus expensis causis, solum distulit denunciations. Nam, si judicavit, esse omnino omittendas, non habet locum dictæ prohibitio, ut notat Aversa l.c. f. 2. v. Ceterum,

13. Quid si conjuges, quibus non est data totalis dispensatio denunciations, Matrimonium consumment, abstrahendo à peculiari Episcopi prohibitione, & etiam si sint moraliter certi, nullum sibi obtulare impedimentum, peccant ex vi Tridentini mortaliter, ut verius purat Sanchez lib. 3. matr. d. 11. non solum prima vice, sed toties, quoties copulantur. Quamvis Henriquez citatus ab eodem putet, solum prima vice peccare. Mih[us] expendenti virtusque rationes, quas ipsi affert, videtur virg[er]e loqui probabilier, quando conjuges moraliter sunt certi de impedimento carentia. Id, quod fortalsè innuit Sanchez, dum suam sententiam veriore pronuntiat, sic enim videtur, veram supponere contraria.

§. II. Praxis Denunciations exhibendi.

1. Ebent denunciations, ex Tridentino loco citato, fieri à proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festiis, inter Missarum solemnia, ad finem, ut impedimentum, sive dirimens, sive solum impediens, quod forte inter contrahentes intercedit, manifestetur. Expende breviter singula.

A proprio contrahentium Parocho.

2. A proprio Parocho, seu ab ejus delegato debent hæ denunciations fieri, & que, ut ex se patet, in propria con-

trahentium Parochia; Quod, si contrahentes ad suam propriam quaque pertineat Parochiam, in virtute illas fieri oportebit. Quid, si quis plura habeat domicilia, quales sunt illi, qui per medium annum habitant in una Parochia, seu Diœcesi, & per aliud medium, in alia?

Respondeo: In ea fatis erit, fieri, ubi facilis creditur sciti posse impedimenta. Ita Sanchez lib. 3. matr. d. 6. n. 6. adderem, debere fieri in virtute, quando alterum sibi sufficientem ad intentum Parochus non judicaverit.

3. Pro vagis non solum debet Episcopus (sine cuius licentia a Parochiis, ut supra idipsum, non sunt hi copulandi) eorum impedimenta inquirere per denunciations facientes in loco, unde forte venerunt, sed etiam, juxta suam prudenter, debet per alias diligentias veritatem carentia impedimentorum agnoscere. Ratio est, quia pro iis, qui vagantur, immo, & qui exteri hinc inde habitare solent, solæ denunciations non videntur sufficienes, ad impedimenta detegenda.

Tribus continuis diebus festiis.

4. Id non notat, festivos dies ad denunciations aptos, debere esse sine intermissione, nam possunt recte denunciations fieri tribus diebus Dominicis, sed solum notat tanquam melius, ut, si post primam, v.g. denunciations sequatur alius dies festivus, non negligatur, tunc fieri denunciations secunda; cuius forte ratio est, ne, si tunc negligatur, & diu, sequentes denunciations differantur, Parochianoi oblivia[n]tur monitionis antea factæ, & ipsi etiam differantur, seu negligant impedimenta detegere.

5. Nonnulli apud G. Hurtad. d. 5. matr. diff. 18. n. 60. putant, non posse denunciations fieri tribus diebus festiis, immediate sibi succedentibus, ut accidit, v.g. in Paschate, sed certè immerito, quia sufficienter sic Tridentini præscriptum custoditur.

6. Illud, consilium est non contemendum, ut ex plena tertia denunciations, expectentur aliqui pauci dies, quod videbitur possit, an impedimentum aliquid opponatur: nam ceterum id non esse necesse, & posse eodem die, quo ultima fit denunciations, contrahi Matrimonium, mihi dubium non est. Dixi (aliqui pauci dies) nam non esse differentium diu Matrimonium, putat post diuos, vel quatuor menses, monet Pontius l.c. 30. & Bonac. apud Barbolam l.c. n. 31, quia facile illo temporis spatio aliquod subiori inconveniens posset, quod anteā non erat.

Inter Missarum solemnia.

7. Non id dicitur, tanquam necessarium: Existimo enim cum Averl. q. 7. matr. f. 2. v. Adnotari, intentioni Tridentini satisfieri, si haec denunciations fiant in loco publico, ubi sit magnus Fidelium concursus, vel post concionem, vel post similes actiones frequentia populi celebres.

Quamnam obligationem contrahant ex his denunciations bus Fideles, detegendi impedimenta?

8. Haec denunciations sunt veluti edictum Episcopale, quo præcipitur Fidelibus, ut si noverint aliquod impedimentum, sive dirimens, sive tantum impedens matrimonium, ut esset Votum simplex Castitatis, vel sponsalia cum altera contracta, illud Parocho manifestent. Hinc ergo sequitur, Fideles, etiam ipso contrahentes, obligari ad dictam manifestationem sub mortali. Ita Sanchez. Pont. Gutierrez, & communiter cum Castrop. d. 2. de flos. p. 13. §. 6. Est enim res gravis. Noverint, tanquam, sive ex causa scientiae, sive ex auditu à fide dignis, non vero, si à fide non dignis, neque, si non recordentur, à quo, vel a quibus audierint: nam, sic, non dicetur quis noscere impedimentum, ad effectum, qui intenditur ab Ecclesia, cum, in ea incertitudine, ad nihil procedi prudenter possit.

9. Quid, si impedimentum sit occultum, ut esset affinitas

mentalium, non autem Sacramento, de re gravi non esse. Virtusque probabile. Sed mihi probabilius est sententia hæc negans, quia, si clare constent onera gravia, nolo ea Fidelibus imponere.

4. Et hic quidem non improbabiliter docet Sanch. lib. 3, matr. d. 12, n. 10. Cui adde Villalob. apud Leand. l. c. 9, 14. Episcopum posse per alias penas cogere conjuges ad ejusmodi Benedictiones assumendas, sed non per excommunicationem, quia hæc res non est adeo gravis ut per excommunicationem virgeri queat, quidquid contra Sanch. sentient Leander, loc. cit. & alii.

5. In sententia autem affirmante, esse mortale, Benedictiones negligere (que sententia certè probabilis est) obligatio sub mortali solùm esset, ne prima vice conjuges consummatione Matrimonium, omisla Benedictione, non verò pro vicibus aliis.

§. II. Secunda nuptia, an sine benedicenda?

1. Q uando Conjuges ambo, vel alter ipsorum contrahit secundas Nuptias, non debent benedicere, ut probant ex Sanctis Canonibus Bellatminus de matrimonio, t. 16. Sanchez, lib. 7, d. 82. Barb. in Trid. sciss. 24, c. 1. de ref. matr. aliqui. Ratio præcipua est, quia Benedictiones solemnies Ecclesia non solent ex Iure repeti, c. Vir., de fec. Nupti. super eadem re.

2. Nihilominus, quamvis ita res se habeat ex vi Iuris, tamen standum erit confuetudini, quam singula Ecclesiæ laudabiliter servant. Nam alicubi, quando alter solus ex conjugibus, sive vir, sive fœmina accepatur in primis lois Nuptiarum Benedictionem, rursus accipit in secundis, si ducat conjugem, sed primas Nuptias inuenit, & certè ita esse confuetudine introductum, absolutorum docet Sanchez, loc. cit. telans, adesse etiam de hoc quandam Extravag. Ioan. XXII.

3. Alicubi autem, quando fœmina, tunc primum contrahit, seu ante benedicta non fuerat, iterum cum viro, quamvis viduo ante benedicto, benedicitur, non autem contraria id est, quando fœmina benedicta fuerit, licet vir non fuerit benedictus. Et Averla l. c. 1. Iam vero, quidem testatur, in Italia, ita introducum communiter esse. Servetur ergo, ut dicebam, cujuscunque Ecclesia consuetudo.

4. Peccata Parochi benedicentis secundas Nuptias in tali per jura, vel prædictas confuetudines non permisso, tis arbitriariam ab Episcopo infligendam, concludit Bos. c. 9. de matr. num. 43.

§. III. Quisnam Nuptias benedit.

1. Nihilista est à Tridentino pena suspensionis, ipso facto ab officio, & Beneficio, ei Parochi, qui benedic conjuges alienæ Parochiæ, quæ suspensione sit duratura, quando ab Ordinario ejus Parochi, à quo Benedictione suscipienda erat, absolvatur. Vide quæ dixi supra, t. 2, §. 5, n. 22.

2. Hinc igitur vides, per Parochum, vel per Sacerdotem ex ejus licentia, Nuptias esse benedicendas, & quia Benedictiones danda sunt inter Missarum solemnia, id est ad has non posse delegari, nisi Sacerdotem.

3. Si, antequam conjuges Benedictiones acceperint, mutent domicilium, Parochus hujus domicilii debet Benedictiones dare, dubium ne sit, quia tunc ille est proprius Parochus; denique hic discurre, sicuti discurrimus de Parochio, cum de ejus præsentiad Matrimonium super disputavimus.

4. Sed peccabitne Parochus benedicens conjuges alienæ Parochiæ?

Respondeo, quandoquidem læderet Ius alieni Parochi, & incurriter ipso facto in suspensionem modo distam, id est ex capite incursum in suspensionem, aliquis posset excusare à mortali prædictum Parochum, quia sicuti nonnulli Doctores, quos ego lib. 3. opus. de Sacrificiis, c. 1. §. 8. n. 7. citavi, docent penam, etiam ipso facto

suspensionis, non esse signum obligationis sub mortali, ita in casu hoc. Ex capite item lactionis Iuris alieni facile etiam quis posset excusare à mortali eundem Parochum, si semel, aut iterum alienam orem benedicere, quando modicum judicaretur esse præjudicium Parochi proprii, non verò, quando sepe, & cum gravi ejusdem præjudicio. Ita de Fidei Eucharistiam semel, aut iterum suscipiente extra suam Parochiam in Paschate, qui certè paratus est, suum Parochum recognoscere, ita, inquam, ego philosophatus sum in opus. de Communione, c. 4. §. 2. num. 50. Pari igitur modo posset aliquis philosophati in præsenti casu.

§. IV. Quoniam tempore Benedictiones concedenda non sint.

1. Q uamvis Iure antiquo dies plures exciperetur, in quibus prohibitum erat, Benedictiones conferre, hodie tamen Tridentinum scilicet 24. cap. 10. de reform. mar. prohibitionem restringit ad Adventum, & Quadragesimam his verbis: Ab Adventu Domini Nostri, usque in diem Epiphanie, & à Feria quarta Cinerum, usque in Octavam Pasche inclusivæ, antiquas solemnium Nuptiarum prohibitions diligenter ab omnibus observari Santa Synodus præcepit, in aliis verò temporibus Nuptias solemniter celebrari, permitit.

2. Hoc præceptum, quo solùm prohibentur dictæ Benedictiones (nam certè quocunque tempore possunt initio sponsalia, denunciations fieri, contrahi Matrimonia, illaque consummari) censeo cum Averla g. 20. de matr. scilicet 2. v. Obligat, obligare sub mortali. Ratio est, quia id præcipit Tridentinum in honorem, & reverentiam illorum dierum, sicuti præcipit Ecclesia, jejunia, festos dies, &c.

3. Præterea conjuges recipientes Benedictionem prædictis diebus, jubentur, c. Non oportet 2. 33. 9. 4. separari ad arbitrium Episcopi, (sed certè excluso incontinentia periculo) quod si conjuges sic puniuntur, multò magis, & ipsi Parochi diebus illis vetitis benedicentes, erunt ad arbitrium ejusdem Episcopi puniendi, nam in Iure non adest pena taxata, ut notant Averla l. c. 21. Posse autem Episcopum dispensare, ut in dictis diebus Benedictione ex causa urgente (que certè rarissime contingere potest) Omittrit, docet Sanchez, lib. 7, matr. d. 7. n. 6.

4. Tempore interdicti localis generalis, vel cessationis à divinis dubitate quis posset, an conferri ita licet queant ejusmodi Benedictiones, sicuti ex probabilissima sententia apud Hurt. de interd. diff. 8. n. 27. licet possunt contrahi matrimonia; & dubitationi respondendum est negative, id est, non conferri licet. Ratio est, quia hæc sunt propriæ officia Ecclesiastica, quæ tempore dicti Interdicti certè prohibentur. Vide de hoc nimis plura apud Boss. c. 9. de matr. §. 19. & seqq.

§. V. Quandonam, & sub qua obligatione à solemnni traductione Sponsa in donum Sponsi sit abstinendum?

1. Q uemadmodum virget prohibitio adhibendi Benedictiones tempore Adventus, & Quadragesimæ, ita & traducendi Sponsam in Sponsi dominum cum solemnni pompa; id enim viderit à sacris officiis Fideles avocare, quod pro facis illis diebus minus decet. Dico (cum solemnni pompa) non enim vetatur simplex dedicatio Sponsæ in domum Sponsi.

2. Docet autem Sanchez, lib. 7, matr. d. 7. n. 13. pompa moderatam non afferre culpam vilam paulò excedentem afferre veniale saltem, excedentem verò ita, ut ex arbitrio prudentis, judicetur notabiliter, detrahere sanctis illis diebus, atque a sensu date aliis notabilis offenditionis, & scandali, culpam afferre mortalem.

3. At Pont. lib. 6. c. 8. n. 10. quem sequitur Averla l. c. v. Non obligare, docet potius esse dicendum, absoluere mortalem culpam afferre, quia id grave præceptum est. Siquidem ejusmodi pompa interdictum in reverentiam illorum

illorum dierum, sicuti de beatitudinibus à nobis dictum est §. *præced. num. 2.* & solū accere culpam venialem ex paritate materiæ, quando scilicet pompa est admodum moderata, ut in illa parum detrahatur sanctitati illorum dierum prudenter judicetur.

4. Profecit virumque video probabilitati loqui: sed locutio Sanch. videtur esse castigatio, quia non est edendis modo sentiendum de Benedictis, qui sunt officia Eccles. saistica, atque de hac pompa, quæ, eum sit merè sæcularis, & extra sacra loca sicut, non statim attingere videtur illorum dicuntur sanctitatem, illisque statim detrahere, vnde absolutè, & de genere sub mortale esse peccatum dicenda fit.

5. Puto denique, per se posse Episcopum dispensare, & concedere solemnum dictam traductionem, si enim potuit §. *preced. num. 2.* concedere Benedictiones in diebus veritatis, quae sunt officia Ecclesiastica, multò magis prædictam pompam, quæ ex natura sua sœcularis est. Dico (per se) nam ex alio capite vix vñquam poterit Episcopus illam concedere, nam eam ad dispensationem legi late à Summo Pontifice nequeat Episcopus, ut alibi dictum est, dispensare, nisi ex rationabili, & proportionata causa, quandomā hæc aderit in easu pompa, de qua agimus. Quæ semper superflua, & prodiga consuevit esse, ac facile differti in aliud non Sacrum tempus potest.

TRACTATVS VII.
DE
OBLIGATIONIBVS
EX MATRIMONIO
confurgentibus, vbi etiam
de Divortio.

Duo genera obligationum considero in conjugibus,
alteram necessariam voco, voluntariam alteram.
Prior quinque haber Capita. Posterior
duo, ut jam ex sigillatum explicandis parebit.

CAPVT PRIMVM.

De Obligationibus Conjugum necessariis.

§. I. Prima Obligatio, hoc est, Cohabitatio.

I & ex Matrimonii natura, sive ex legē di-
vinā nobis promulgata per illa Summi Dei
parvula, Genes. 2. P̄pter hoc relinquēt homo
Parem, & Mārem, & adhærebis vxori sua, & erunt dūs
in carne una, individuam vitam agere conjuges debent,
sub eodem testo, in eadem mensa, in eodem toro. Vnde,
nisi à genī causa excusentur, grave ex genere suo pecca-
tum committent, si seculis faxint.

2. Gravis autem causa esset, si timeret alter ex con-
jugibus sibi mortem, vel lesionem membrorum, vel gra-
vi dannum, five anima, five corporis, ut, si ab altero
sollicitaretur ad peccatum, si periculum subiret inficiendi
se morbo aliquo contagioso. Si autem ejusmodi pericula
non essent ex cohabitatione, essent verid ex debiti redi-
tione, teneretur conjux cum conjugi infirmo cohabita-
re, consuetaque præstare obsequia, reddere autem de-
bitum non teneretur, juxta ea, quæ à nobis dicta sunt
lib. 7. Decal. c. 5. §. 24. legique potest Averla quasi. 2.
matr. scilicet. 3. v. Decimò tandem.

3. Verum, adverte primò, si in casibus, in quibus ex-

cusaris à coabitatione nesciatur, cauſa debet obſeruari
publicari aliquam aptam excusationem, ne celi-
aliis cogitandi aliquid minus deponatur.

4. Adverte secundò, si nulla adit excausatio, polis
rum, vel vxorem cogit ad mutuam dictum habitationem
rū à Iudice Ecclesiastico, rum à ludent Seculari, nisi
hoc, quando causa non cohabitandi, non dependet, con-
troversia valoris Matrimonii) ratio est, quia Ecclesia
Ca potestas, sic tuebitur Iura Matrimonii, quod est su-
mentum, Sæcularis vero tuebitur lura civilia, s. c.
matrimonio contractus civilis sit.

5. Adverte tertio, quid dicendum p[ro]mo, si ipsi
quamvis, ut dictum est, non obligetur, velit tamen
bitare cum suo viro laboranti morbo contagioso pro-
amorem, quo illum prosequitur, potestne licet, colla-
tare? Secundū; Quid dicendum, si velit debitu[m]
cum suo vita[re] periculo?

6. Respondeo, de priore ex his satis ego dixi. *ibid.*
Decal. c. 2. §. 2. n. 7. De posteriore, l. 7. in Dec. c. 2. §. 1.

Profectio Conjugis in alium locum.

7. Quoniam verò non raro occurrit casus, quo ex conjugiis alio profisci debat, quia sibi certe est, An alter eum debeat comitari, ut cum illo matrimonii leges obhabet. Quomodo autem summa contractum Matrimonium nullum præcessit, pugnat conjuges se obligavent; habitate certo in locutione pactum præcessit, satis dictum est supra, *ad pag. num. 4.*

8. Respondeo: Id quatuor sequentibus Regulis
num fieri. Prima: Vxor debet sub mortali legamine,
quando ex quacunque causa, sed non turpi, & indebet,
aliò vir commigrat, modò vxor id grave non affecte-
cumentum, / ut haber Layman lib. 5. tr. 10. f. 14. a. 1.
feu, / ut haber Sanch.lib...mar. d. 4. mun. 1. modis
vxoris statum id non dedecat.

9. Multo autem magis debebit virorū sequi viam
antea sciebat consuetudinem viri, qui alii scibantur
sueverat. In quo certe casu major causula seu majoris
num esse illud debebit, quod ipsam ab episcopis dicitur
excusare valeat, illa enim scientia potest, ut
consentire, transmigrare. Lege Castropolitana dicitur
part. 15. §. 1.

10. Regula secunda: An teneatur virorum fogi, si
aliò ex necessitate commigrare, seu alibi habituare
pelletur, putò propter sanitatem, vel simile qualia
in muruis obsequiis paris sunt ceditiois compages, si
tamen sua excusationes pro viro, quas modo dimicant
vixore, hic proportionaliter applicande.

i. Regula tertia, Si mutuo consensu, & fine famili
aliōe incommodo conjuges tecendat, non capiatis
tatione separant, cum tunc injuria alteri non faciat
vnde ex hoc capitula vlla committatur, incom
dum autem esset, si quia separationis causa auctoratu
tur occasio male judicandi de altero; si figurant
ret ex indignatione, vel odio; si periculum estiam
nentia; Et quidem propter hanc postremam condic
tionem, recte Abbas 1.7.7 de Conjugio, montate hinc
Ecclesiasticus vlla ratione permitat, conjugis causa
separatum vivere; prudenterque Sanus Paulus ad
Cor. 7. Nolite (inquit) fraudare iuvicem, nisi forsan
sensu ad tempus, & iterum revertimini, ne res vesti
nas propter incontinentiam vesfram.

12. Regula quarta: Si vir non ait esse
domicilium fixus, de quo easa haecens dicitur
sed velit per Provinciam vagari, non obligatur
habent Sanc*t*h, loc*cit*, & Cathrop*l*.*c*, *m*, *s*, *f*, cum non
peregrinari, quia sic vagari, non decet mulierem nisi
t*r*e, quando celebratum fuit Matrimonio, scelut non
hanc esse consuetudinem iuri; tunc enim videantur
sensi*li* huic incommodo. Multò minus ut obligetur
sequi vxorem vagari volenter, qui certe caus*s* famili*e*
est. *Ad*de, si vir ex aliqua iusta causa vagari cogitat.